

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Edity Pfundtner a poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Miroslava Kadúca

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony (tlač 1330)

V čl. I sa za 1. bod vkladá nový 2., 3., 4., 5., 6. a 7. bod, ktoré znejú:

„2. V § 141a odsek 1 sa slová „400-násobok životného minima“ nahrádzajú slovami „1000-násobok životného minima“.

3. V § 141a odsek 1 sa vypúšťajú slová „nie dlhšej ako“.

4. V § 141a odsek 1 sa za slová „60 dní“ vkladajú slová „odo dňa doručenia rozhodnutia súdu“.

5. V § 141a odsek 1 druhá veta znie: „Povinnosť zložiť preddavok podľa prvej vety uloží súd súčasne a v rovnakej lehote aj odporcovi.“

6. V § 141a odsek 2 sa za slovo „navrhovateľom,“ vkladajú slová „najviac však 33 193,50 eura,“.

7. V § 202 odsek 3 sa vypúšťa písm. q).“

Ďalší bod sa primerane prečísluje.

Odôvodnenie

Odôvodnenie k bodom 2, 6:

§ 141a zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) sa stal súčasťou nášho právneho poriadku na základe pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa menil a doplňal OSP zákonom publikovaným v Zbierke zákonov pod číslom 388/2011 Z. z. s účinnosťou od 01. januára 2012.

Predmetné ustanovenie upravuje inštitút preddavku na trovy konania, v zmysle ktorého navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví. Podľa odseku 2 § 141a OSP výška preddavku podľa odseku

1 je päť percent z peňažnej sumy uplatňovanej navrhovateľom, pričom na príslušenstvo sa neprihliada.

Z odôvodnenia tohto pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu vyplýva, že zakotvenie predmetného inštitútu v uvedenej podobe do právneho poriadku Slovenskej republiky sledoval kumulatívne dva ciele. Prvý, ktorý vyplýva z podstaty tohto inštitútu, je záujem odporcu na úhrade trov konania v prípade, ak sa voči nemu uplatňuje zaplataenie vyššej peňažnej sumy, a druhý ktorý sa v skutočnosti sledoval doplnením OSP o § 141a, eliminovanie šikanózných návrhov (na zaplataenie vyššej peňažnej sumy) v čo najväčšej možnej miere.

Obidva vyššie označené ciele možno považovať za legitímne. Za spornú je potrebné považovať existenciu primeranosti (proporcionality) medzi použitými prostriedkami a sledovanými cieľmi z nasledujúcich dôvodov.

V intenciách § 141a odseku 1 prvej vety OSP sa za šikanózný návrh považuje akýkoľvek návrh na zaplataenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, t.j. 79 236,- EUR. Pojem „šikanózný“ návrh v sebe zahŕňa znaky zlomyselnosti, špekulácie, súdneho uplatňovania práva zneužívajúcim spôsobom s úmyslom poškodiť či znevýhodniť osobu povinnú na plnenie, prípadne dosiahnuť plnenie, na ktoré by navrhovateľ nemal inak právo. V súčasnosti žaloby znejúce na peňažné plnenie prevyšujúce 400-násobok životného minima nie sú ničím neobvyklým, pretože v rámci bežného obchodného styku vrátane styku s orgánmi verejnej moci bežne vznikajú pohľadávky presahujúce uvedenú hodnotu. Žaloby na plnenie presahujúce sumu 79 236,- EUR nie je možné preto charakterizovať ako výnimočné. Súčasná právna úprava však v súlade s cieľmi a účelom ustanovení § 141a OSP generálne a formálne deklaruje každý návrh na začatie konania, ktorým sa uplatňuje zaplataenie sumy prevyšujúcej 79 236,- EUR, za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý je potrebný eliminovať. Za účelom odstrániť tento nedostatok vzťahu proporcionality medzi sledovanými cieľmi a použitými prostriedkami sa týmto pozmeňujúcim návrhom obmedzuje aplikácia ustanovenia § 141a OSP len na návrhy, v ktorých sa uplatňuje zaplataenie peňažnej sumy prevyšujúcej 1000-násobok životného minima platného v deň rozhodnutia súdu (t. j. dnes 198 090,- EUR). K tomuto dňu sa k istine pripočíta aj výška príslušenstva pohľadávky a zmluvnej pokuty, ak sú tiež predmetom konania.

Ďalší nedostatok vzťahu proporcionality medzi sledovanými cieľmi a použitými prostriedkami je možné identifikovať v ustanovení odseku 2 § 141a OSP. Ak súd konajúci o návrhu na uloženie povinnosti navrhovateľovi zaplatiť preddavok na trovy konania zistí, že zákonné podmienky podľa odseku 1 § 141a OSP splnené boli, potom nemá priestor na úvahu o tom, v akej sume preddavok na trovy konania navrhovateľovi uloží. Zákon totiž konajúcemu súdu neumožňuje moderovať sumu preddavku a neustanovuje ani jeho maximálnu výšku. Podľa odseku 2 § 141a OSP je povinný navrhovateľovi predpísať preddavok na trovy konania v sume päť percent z peňažnej sumy uplatňovanej navrhovateľom. Tým dochádza k určovaniu výšky preddavku na trovy konania v neprimeranej a neracionálnej výške. Súd musí zastaviť konanie aj v prípadoch, v ktorých je navrhovateľ zjavne v práve, ale pre nedostatok peňažných prostriedkov nie je schopný zložiť preddavok na trovy konania. Táto právna úprava má za následok hrubý zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, keďže v konečnom dôsledku má za následok popretie týchto práv vrátane zamedzenia prístupu k súdu. Neprimeraná výška preddavku predstavuje finančnú prekážku, v dôsledku ktorej sa uplatňovanie nároku súdnou cestou môže stať prístupným len osobám, ktoré si to môžu finančne dovoliť.

Na tento problém upozornil aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. nález sp. zn. I. ÚS 112/2012, uznesenie sp. zn. III. ÚS 575/2012, uznesenie sp. zn. III. ÚS 312/2014, nález sp. zn. III. ÚS 234/2013), v ktorých naznačil, že si je vedomý pravdepodobnej neproporcionality právnej úpravy obsiahnutej v § 141a OSP a „značného ústavnoprávneho napätia“ z toho plynúceho, avšak túto otázku doposiaľ nepreskúmaval, keďže mu nebola predložená v príslušnom type konania pred ústavným súdom, v rámci ktorého je oprávnený takúto otázku riešiť (čl. 125 ods. 1 Ústavy SR).

Právna úprava obsiahnutá v § 141a OSP je v rozpore aj s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky. Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku vo veci *Kreuz vs Poľsko* z 29. mája 2001 (*sťažnosť číslo 28249/95*) ustálil, že aj vyrubenie nadmerne vysokého súdneho poplatku konštituuje neprimerané obmedzenie práva na prístup k súdu, a tým porušuje článok 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Cieľom tohto pozmeňujúceho návrhu je odstrániť predmetnú neproporcionalitu spočívajúcu v spôsobe určenia výšky preddavku na trovy konania ustanovením hornej hranice výšky tohto preddavku. Horná hranica preddavku v navrhovanej výške 33 193,50 EUR korešponduje s maximálnou výškou súdneho poplatku, ktorý súd môže uložiť v obchodných veciach v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Zavedenie tohto maximálneho stropu pre preddavok na trovy konania má plniť podobné funkcie ako v prípade súdneho poplatku, a to vylúčiť obmedzenie práva na prístup k súdu a uviesť tým úpravu inštitútu preddavku na trovy konania do súladu s Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odôvodnenie k bodom 3, 4:

Pozmeňujúci návrh rieši aj ďalší problém vyskytujúci sa v aplikačnej praxi. Platná a účinná právna úprava umožňuje súdu zastaviť konanie v prípade nezaplatenia uloženého preddavku na trovy konania v lehote kratšej ako 60 dní. Navrhovaná právna úprava sleduje cieľ predĺžiť navrhovateľovi lehotu na zloženie tohto preddavku na 60 dní a garantovať tým primeraný a dostatočný časový priestor na jeho zaplatenie. Táto úprava zohľadňuje aj skutočnosť, že zvýšením hranice uplatniteľnosti inštitútu preddavku na trovy konania sa zvýši aj minimálna hranica sumy tohto preddavku na 9 904,50,- EUR (t. j. 5% z 1000-násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu).

Odôvodnenie k bodu 5:

Podľa doterajšej právnej úpravy navrhovateľovi súd rozhodnutím (vo forme uznesenia) uložil zložiť preddavok a odporcovi zasielal len výzvu na zaplatenie preddavku bez nutnosti vydať rozhodnutie. Navrhovaná úprava odstráni nedôvodný rozdielny postup a zjednotí rozhodovaciu činnosť súdu v danej veci.

Odôvodnenie k bodu 7:

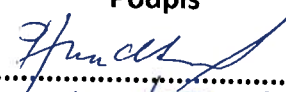
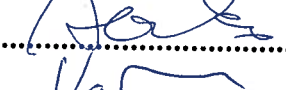
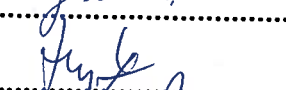
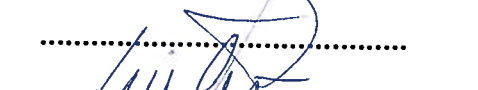
Predmetné ustanovenie § 202 odsek 3 písm. q) v praxi spôsobovalo vážne pochybnosti a interpretačné problémy, nakoľko z pôvodného znenia nie je jasný úmysel zákonodarcu. Z uvedeného dôvodu navrhujeme predmetné ustanovenie vypustiť, v dôsledku čoho proti uzneseniu súdu o zložení preddavku na trovy konania je možné sa odvolať. V tomto prípade nejde o uznesenie, ktorým sa upravuje vedenie konania, preto proti nemu má byť prípustné odvolanie.

Pozmeňujúci a dopĺňujúci návrh

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Edity Pfundtner a poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Miroslava Kadúca

k vládne mu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 1330)

Podpisy

Meno a priezvisko	Podpis
1. EDITA PFUNDTNER	
2. Miroslav KADÚC	
3. Igor HRÁŠKO	
4. Richard Vašečka	
5. Marek Fecko	
6. Štefan Kyňa	
7. VILIAM NOVOTNÝ	
8. LUDO KANÍK	
9. Helena Hecová	
10. Jozef Mikus	
11. EVA HORVÁTHOVÁ	
12. Mikuláš Hájka	
13. Jana Kiššová	
14. Libomir Gallo	
15. Peter OŠKŮP	
16. MARIÁN KUČNÍČKA	
17. Erika Jurinová	
18. Igor Matúš	
19. Pavol Hrnčiarik	